

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ
DAİRE BAŞKANLIĞI

2020

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BİLİNÇ BOZUKLUKLARI

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BİLİNÇ BOZUKLUĞU /KAYBI

Beynin normal fonksiyonlarındaki bir aksama sonucu, **uyku halinden başlayarak, hiçbir uyarıya cevap vermeme** haline giden **bilincin kısmen ya da tamamen** kapanmasıdır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BAYILMA/SENKOP

Bayılma (Senkop): Beyne giden kan akışının azalması sonucu oluşan kısa süreli, yüzeysel ve geçici bilinç kaybıdır.

Bayılma nedenleri;

- Korku, aşırı heyecan,
- Sıcak, yorgunluk,
- Kapalı ortam, kirli hava,
- Aniden ayağa kalkma,
- Kan şekerinin düşmesi,
- Şiddetli enfeksiyonlar.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BAYILMA BELİRTİLERİ

- Baş dönmesi, baygınlık, yere düşme,
- Bacaklarda uyuşma,
- Bilinçte bulanıklık,
- Yüzde solgunluk,
- Üşüme, terleme,
- Hızlı ve zayıf nabız.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BAYILMALARDA İLK YARDIM

Kişi başının döneceğini hissederse;

- Sırt üstü yatırılır, ayakları 30 cm kaldırılır (**Şok pozisyonu**).
- Sıkan giysiler gevşetilir.
- Kendini iyi hissedinceye kadar dinlenmesi sağlanır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KOMA

Koma; yutkunma, öksürük gibi reflekslerin ve dıştan gelen uyarılara karşı tepkinin azalması ya da yok olması ile ortaya çıkan **uzun süreli bilinç kaybıdır.**

Koma nedenleri

- Düşme ya da şiddetli darbe, kafa travmaları,
- Zehirlenmeler,
- Şeker hastalığı,
- Aşırı alkol, uyuşturucu kullanımı,
- Havale vb. ateşli hastalıklar,
- Karaciğer hastalıkları.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KOMA BELİRTİLERİ

- Yutkunma, öksürük vb. tepkilerin olmaması,
- Sesli ve ağrılı uyarılara cevap vermeme hali,
- İdrar ve dışkı kontrolünün kaybolması.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KOMADA İLK YARDIM

- Hasta /yaralının **bilinci** kontrol edilir.
- Sıkan giysiler **gevşetilir**.
- Ağız içinde **yabancı cisim** olup olmadığı kontrol edilir.
- Bak-dinle –hisset ile **solunum** kontrol edilir.
- Şah damarından **nabız** kontrol edilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KURTARMA/DERLENME/İYİLEŞME POZİSYONU VERİLMESİ

- Hasta /yaralının döndürüleceği tarafa diz çökülür.
- Hasta /yaralının karşı taraftaki kolu/eli ilk yardımcıya yakın olan omzunun üzerine konulur.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KURTARMA/DERLENME/İYİLEŞME POZİSYONU VERİLMESİ

- Karşı taraftaki bacağı dik açı yapacak şekilde kıvrılır.
- İlk yardımcıya yakın kolu baş hizasında omuzdan yukarı doğru uzatılır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KURTARMA/DERLENME/İYİLEŞME POZİSYONU VERİLMESİ

- Karşı taraf omuz ve kalçasından tutularak hasta/yaralı bir hamlede çevrilir.
- Üstteki bacak kalça ve dizden bükülerek öne doğru destek yapılır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KURTARMA/DERLENME/İYİLEŞME POZİSYONU VERİLMESİ

- Alttaki bacak hafif dizden bükülerek arkaya destek yapılır.
- Hasta/ yaralının başı kolun üzerine yan pozisyonda hafif öne eğik konur.
- Hasta/yaralı tıbbi yardım (112) gelinceye kadar bu pozisyonda tutulur.
- Hasta/yaralının **solunum ve nabızı 3-5 dk. ara ile kontrol edilir.**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

HAVALE

Havale; vücudun kas yapısında kontrol edilemeyen kasılmalardır. Sinir sisteminin merkezindeki bir tahriş yüzünden beyinde meydana gelen elektriksel boşalmalar sonucu oluşur.

Havale nedenleri:

- Kafa travmasına bağlı beyinde yaralanmalar,
- Beyin enfeksiyonları,
- Yüksek ateş,
- Bazı hastalıklar (sara vb.)

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

HAVALE ÇEŞİTLERİ

Nedenlerine göre havale çeşitleri;

- Ateş nedeniyle oluşan havale,
- Sara (Epilepsi) krizi.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YÜKSEK ATEŞ DURUMUNDA İLK YARDIM

Herhangi bir ateşli hastalık sonucu vücut sıcaklığının **38° C**'nin üzerine çıkmasıyla oluşur. Genellikle **6 ay- 6 yaş** arasındaki çocuklarda rastlanır.

İlk yardım

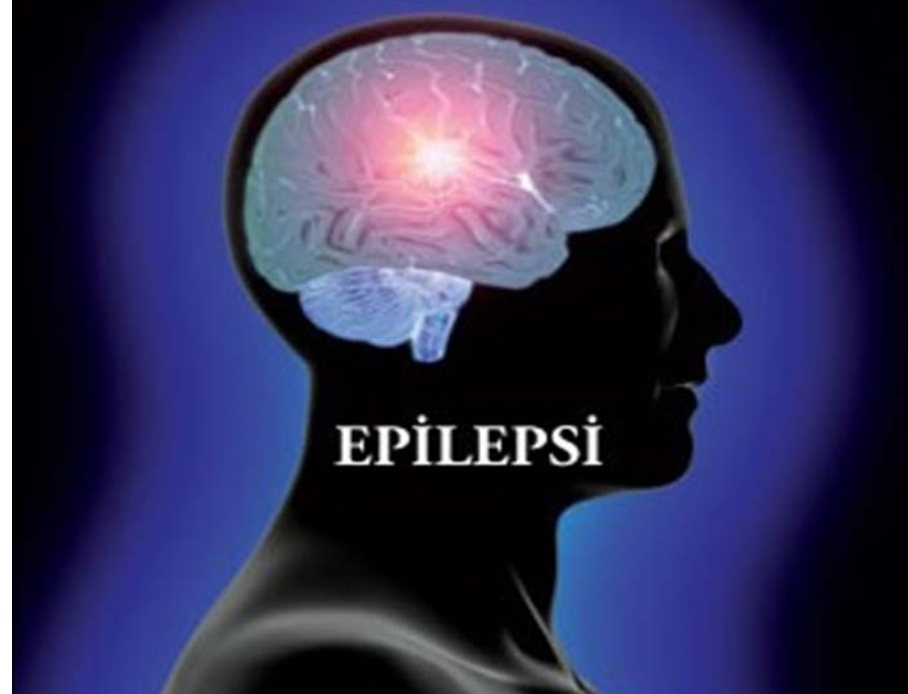
- Öncelikle hasta ıslak havlu ya da çarşafa sarılır.
- Ateş bu yöntemle düşmüyorsa oda sıcaklığında suyla dolu küvete sokulur.
- Tıbbi yardım için 112 aranır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SARA (EPİLEPSİ) KRİZİ

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SARA KRİZİ BELİRTİLERİ

- Hastada sonradan oluşan ve ön haberci denilen normalde olmayan kokuları alma, kas kasılmaları gibi ön belirtiler oluşur.
- Bazen hasta bağırır, şiddetli ve ani bir şekilde bilincini kaybederek yığılır.
- Yoğun ve genel kas kasılmaları görülebilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SARA KRİZİ BELİRTİLERİ

- 10-20 saniye kadar nefesi kesilebilir.
- Dokularda ve yüzde morarma gözlenir.
- Ardından kısa ve genel kas kasılması, sesli nefes alma, aşırı tükürük salgılanması ve altına kaçırma görülebilir.
- Hasta dilini ısırabilir, başını yere çarpıp yaralayabilir. Aşırı kontrolsüz hareketler gözlenir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SARA KRİZİ BELİRTİLERİ

- Son aşamada hasta uyanır, şaşkındır, nerede olduğundan habersiz, uykulu hali vardır.
- Bir noktaya doğru dalgın bakış ve hayal alemine dalmış gibi görünür.
- İstemsiz mimik ve hareketler, dudak ısırma vb. görülebilir.
- Anlamsız konuşma ve tekrarlayan hareketler vardır.
- Bellek kaybı olabilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SARA KRİZİNDE İLK YARDIM

- Öncelikle olay yeri güvenlik önlemleri alınır.
- **Kriz kendi sürecini tamamlamaya bırakılır.**
- Hasta bağlanmaya çalışılmaz.
- **Kilitlenmiş çene açılmaya çalışılmaz.**
- Genel olarak yabancı herhangi bir madde kullanılmaz, koklatılmaz ya da ağızdan herhangi bir yiyecek içecek verilmez.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SARA KRİZİNDE İLK YARDIM

- Hastanın kendisini yaralamamasına dikkat edilir.
- **Başını çarpmasını önlemek için altına yumuşak bir malzeme konulur.**
- Yaralanmaya neden olabilecek eşyalar etraftan kaldırılır.
- Sıkan giysiler gevşetilir.
- Kusmaya karşı tedbirli olunur.
- Düşme sonucu yaralanma varsa gerekli işlemler yapılır.
- Tıbbi yardım istenir (112).

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

SARA KRİZİNDE İLK YARDIM

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KAN ŞEKERİ DÜŞÜKLÜĞÜ

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KAN ŞEKERİ DÜŞÜKLÜĞÜ

Kan şekeri düşüklüğü; herhangi bir nedene bağlı olarak vücutta **kan şekeri (glikoz)** eksilmesiyle ortaya çıkan durumdur.

Nedenleri

- Şeker hastalığı,
- Uzun süreli egzersizler,
- Uzun süre aç kalma,
- Bağırsak ameliyatı geçirenlerde yemek sonrası.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KAN ŞEKERİ DÜŞÜKLÜĞÜ BELİRTİLERİ

Kan şekerinin aniden düşmesi durumunda;

- Korku
- Terleme
- Hızlı nabız
- Titreme
- Yorgunluk
- Bulantı
- Aniden acıkma

Uzun sürede düşmesi durumunda;

- Baş ağrısı
- Konuşma güçlüğü
- Görme bozukluğu
- Uyuşukluk
- Kafa karışıklığı
- Sarsıntı, şuur kaybı

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KAN ŞEKERİ DÜŞÜKLÜĞÜNDE İLK YARDIM

- Hasta/ yaralının **ABC**'si değerlendirilir.
- **Kişinin bilinci yerinde ve kusmuyorsa;** ağızdan şeker ve/veya şekerli içecekler verilir.
- **Belirtiler 15-20 dakika içerisinde geçmez ise sağlık kuruluşuna gitmesi için tıbbi yardım çağrılır(112).**
- **Kişinin bilinci kapalı ise; koma pozisyonu** verilerek tıbbi yardım için 112 aranır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

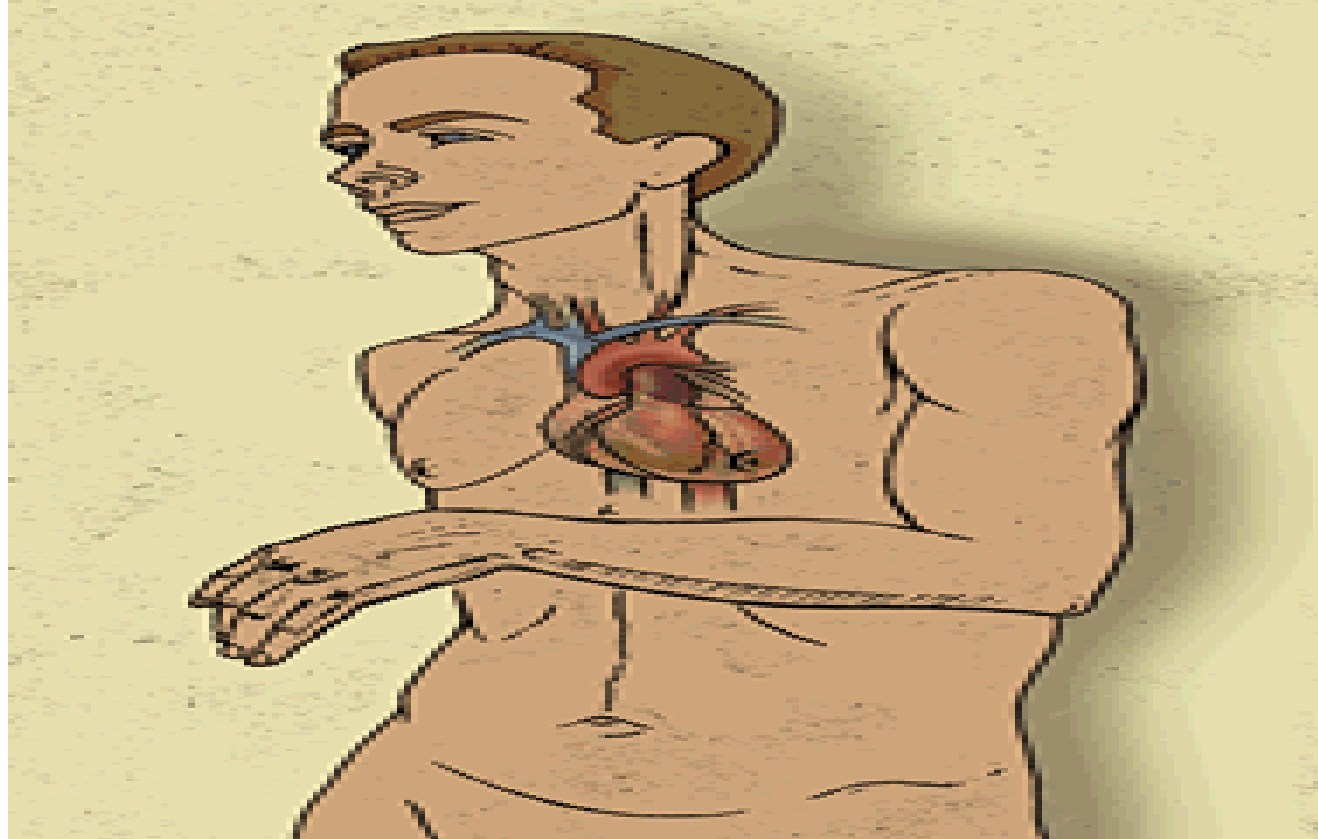
KAN ŞEKERİ DÜŞÜKLÜĞÜNDE İLK YARDIM

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

GÖĞÜSTE KUVVETLİ AĞRI

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

GÖĞÜSTE KUVVETLİ AĞRI NEDENLERİ

Göğüste kuvvetli ağrı nedenleri arasında en sık **kalp spazmı** (Angina pectoris) ve **kalp krizi** (miyokart enfarktüsü) görülür.

Her iki durum da kalp kasının belli bir yerine gönderilen kanın azalması sonucu oluşur.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KALP SPAZMI (ANGİNA PEKTORİS) BELİRTİLERİ

- Sıkıntı veya nefes darlığı olur.
- Ağrı hissi; genellikle göğüs ortasında başlar, kollara, boyuna, sırta ve çeneye doğru yayılır.

Sıklıkla fiziksel hareket, fiziksel zorlanma, heyecan, üzüntü ya da fazla yemek yeme sonucu ortaya çıkar.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KALP SPAZMI (ANGİNA PEKTORİS) BELİRTİLERİ

- Ağrı kısa sürelidir. Yaklaşık 5-10 dakika sürer.
- Ağrı, istirahat ile durur. İstirahat halindeyken görülmesi ciddi bir durumu gösterir.
- **Nefes alıp vermekle ağrının şekli ve şiddeti değişmez.**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KALP KRİZİ (MYOKART ENFARKTÜSÜ) BELİRTİLERİ

- Hasta ciddi bir ölüm korkusu ve yoğun sıkıntı hisseder.
- Terleme, mide bulantısı, kusma gibi bulgular görülür.
- Ağrı; göğüs ya da mide boşluğunun herhangi bir yerinde, sıklıkla kravat bölgesinde görülür. Omuzlara, boyuna, çeneye ve sol kola yayılır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KALP KRİZİ (MYOKART ENFARKTÜSÜ) BELİRTİLERİ

- Ağrı; süre ve yoğunluk olarak kalp spazmı (angina pectoris) ağrısına benzemekle birlikte daha **şiddetli ve uzun sürelidir**.
- En çok hazımsızlık, gaz sancısı veya kas ağrısı şeklinde belirti verir(Bu tür gaz ya da kas ağrıları, aksi ispat edilinceye kadar kalp krizi olarak düşünölmelidir.).
- **Nefes alıp vermekle ağrının şekli ve şiddeti değişmez.**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

GÖĞÜSTE KUVVETLİ AĞRIDA İLK YARDIM

- Hasta /yaralının yaşam bulguları kontrol edilir.
- Hastanın bilinci açık ve solunumu varsa **yarı oturur pozisyonda** dinlenmesi sağlanır.
- Hasta sakinleştirilir.
- Kullandığı ilaçları varsa almasına yardımcı olunur.
- Tıbbi yardım için 112 aranır.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YARI OTURUR POZİSYON

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

